



‘Bij de voor- en vroegschoolse educatie van kinderen zijn hun ouders onmisbaar. Want als de ouders betrokken zijn, heeft dat een positief effect op de ontwikkeling van de kinderen. Een gedegen beleid op ouderbetrokkenheid is daarom erg belangrijk. Maar hoe kun je als wv-locatie op een planmatige manier de ouderbetrokkenheid en samenwerking met ouders vergroten?’

In *Samen Vooruit; Samenwerken met ouders van jonge kinderen in de vve* van Tamara Wally lees je hoe je planmatig aan de slag kunt gaan met het opstellen en uitvoeren van beleid op ouderbetrokkenheid. De aanbevelingen zijn gebaseerd op uitkomsten van wetenschappelijk onderzoek. Het boek biedt: handvatten om een visie te vormen, achtergrondinformatie om een richting te kiezen en ideeën om het beleid uit te voeren. Het boek besluit met drie bijlagen waaronder een bijlage met een set stellingen die je kunt gebruiken als startinstrument om de visie op ouderbetrokkenheid te (her)formuleren. Verder is er een beknopte scan voor het in kaart brengen van de ouderbetrokkenheid op school en groepsniveau. De laatste bijlage is een afvinklijst van concrete interventies ter vergroting van ouderbetrokkenheid per type partnerschap.

Formele en informele ouderbetrokkenheid

De auteur maakt onderscheid tussen formele en informele vormen van ouderbetrokkenheid en vormen van partnerschap tussen ouders en kinderopvangorganisaties.

De mate van ouderbetrokkenheid bij een wv-locatie is duidelijk te zien aan het aantal ouders

Samenwerken met van jonge kinderen in

Door: Clarine de Leve

dat actief deelneemt aan formele activiteiten zoals de ouderraad of helpen bij informele activiteiten zoals feesten en klussen in en rond de locatie. Onderzoek laat volgens de auteur zien dat deze activiteiten niet bijdragen aan beter welbevinden of schoolresultaten van kinderen.

De pedagogische en didactische ouderbetrokkenheid die ouders thuis tonen, is minder meetbaar maar uiterst belangrijk. Deze betrokkenheid wordt indirect zichtbaar in gesprekken met ouders en verhalen van kinderen. Bij de pedagogische en didactische betrokkenheid staat het bevorderen van het welbevinden van kinderen en hun ontwikkeling centraal. Onderzoek laat zien dat juist deze laatste twee vormen van ouderbetrokkenheid heel belangrijk zijn voor het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen. Op deze twee vormen van betrokkenheid zou dus het ouderbeleid gericht moeten zijn.

Het eerste hoofdstuk beantwoordt de vraag wat ouderbetrokkenheid eigenlijk inhoudt. Het tweede hoofdstuk bespreekt het belang van een visie op ouderbetrokkenheid en de stappen naar een gedragen visie op ouderbetrokkenheid. De ontwikkelingsfasen van een organisatie op het gebied van ouderbetrokkenheid worden toegelicht. In Hoofdstuk 3, Planmatig werken aan ouderbetrokkenheid, worden de uitgangspunten vanuit opbrengstgericht werken aangehouden en de werkwijzen van het 4D-model. Dit spreekt mij wel aan: eerst goed kijken naar de data in de organisatie die iets zeggen over de betrokkenheid van ouders. Daarna het duiden van de data in vier stappen: 1. voorspellen, 2. visueel maken, 3. observeren en 4. vragen stellen. Vervolgens concreet doelen formuleren en tot slot: doen. Dat wil zeggen vaststellen wat je anders gaat doen op basis van de geanalyseerde data en doelen. Hierbij wordt de verbinding gelegd naar de zeven indicatoren van de onderwijsinspectie op het gebied van ouderbetrokkenheid. Ik ga die indicatoren hier niet noemen anders blijft er niks over om te lezen in het boek. De 4 D's worden in de daarop volgende hoofdstukken nader toegelicht. Het laatste hoofdstuk geeft achtergrondinformatie vanuit wetenschappelijk onderzoek.

Verwacht

En dan is het boek abrupt uit, op de bijlagen na. Ik had nog iets meer verwacht, misschien wel een praktijkvoorbeeld van een organisatie die zich in een paar jaar naar de hoogste fase van ouderbetrokkenheid heeft ontwikkeld. Of als aanvulling op hoofdstuk 8 ook wetenschappelijke data waaruit blijkt dat kinderen zich door goed ouderbeleid in de voorschoolse periode enorm ontwikkeld hebben tijdens hun schoolloopbaan en/of hun ouders een stuk zekerder zijn geworden in hun rol als opvoeder en gesprekspartner in de contacten met kinderopvang en school. Is dit veronderstelde effect eigenlijk al wel wetenschappelijk onderzocht? De illustratie bij hoofdstuk 4. Data vind ik (onbedoeld?) tekenend voor hoe de relatie tussen pedagogische professionals en ouders eruit kan zien. De professional zit op een iets hogere kruk met papieren in de hand en de ouder zit afwachting op een lager krukje. Er is geen sprake van een gelijkwaardige relatie en pedagogisch partnerschap.

Dwars

Wat mij een beetje dwarszat tijdens het lezen van het boek was dat het mij niet duidelijk was voor wie dit boek geschreven is. Tot welke lezer richt de auteur zich? Het taalgebruik is heel eenvoudig, terwijl de inhoud mij interessant lijkt voor een locatiemanager of een directielid van een kleine voorschoolse voorziening. Maar deze lezers kunnen toch wel iets meer inhoudelijke diepgang aan? Ook wordt er nogal eens gerefereerd aan resultaten van onderzoek zonder de referentie te specificeren.

Er wordt uitgegaan van een schoolse setting. Indien je een schoolse setting als uitgangspunt neemt dan lijkt het mij in de lijn van de verwachting liggen dat ook leerkrachten uit de onderbouw betrokken worden bij de ontwikkeling van een visie op ouderbeleid. Dit blijkt niet uit de praktijkvoorbeelden die in het boek gegeven worden. Wanneer je leerkrachten en pedagogisch medewerkers samen laat nadenken over de invulling van pedagogisch en didactisch partnerschap met ouders dan kun je als pedagogische

ouders de vve

professional samen met ouders werken aan een geïntegreerde pedagogische omgeving voor alle kinderen.

Om een antwoord op deze vragen te krijgen, belde ik Tamara Wally. Haar antwoorden waren verhelderend. De aanleiding voor het schrijven van dit boek is de vaststelling van de onderwijsinspectie dat kinderopvangorganisaties nog niet zo veel doen aan pedagogische en didactische ouderbetrokkenheid. De organisaties willen wel, maar vinden het lastig om ouderbeleid echt handen en voeten te geven.

Tamara Wally heeft het boek geschreven voor leidinggevendenden van kinderopvangorganisaties die met ouderbeleid aan de slag willen gaan en met ouders niet alleen in gesprek willen gaan over de dagelijkse verzorging maar ook over de langetermijnontwikkeling van hun kind.

Tot slot is het boek bewust gemakkelijk in spreektaal geschreven. De bedoeling was een boek te schrijven dat je gemakkelijk ter hand neemt, vlot leest en er snel mee in de praktijk aan de slag kan gaan. Niet onnodig ingewikkeld maken is het achterliggende idee.

Beleid ontwikkelen voor ouderbetrokkenheid is iets dat binnen iedere organisatie kan. Het boek beperkt zich tot kinderopvang en vve, maar onderwijs kan er goed bij betrokken worden, bevestigt Tamara Wally. Er is al een hoop gepubliceerd voor het basisonderwijs. Daarom is er door de auteur gericht een boek voor de kinderopvang geschreven.

Wetenschappelijk onderzoek naar ouderbetrokkenheid en leerprestaties van leerlingen vindt doorgaans plaats binnen het onderwijs. De resultaten kunnen volgens de auteur tot op zekere hoogte worden doorgetrokken naar de kinderopvang.

Concluderend

Samen vooruit is een aardig, gebruiksvriendelijk beknopt en leesbaar boek voor een directielid of locatiemanager om samen met het team en (vertegenwoordiging van) de ouders door te nemen. Niet alleen vve-locaties zullen profijt hebben van de geboden handvatten om te komen tot een gegeden ouderbeleid en invulling van pedagogisch



didactisch partnerschap tussen ouders en pedagogisch medewerkers.

En een tip voor wetenschappers: we zouden graag meer willen weten over het effect van ouderbetrokkenheid op de ontwikkeling van jonge kinderen in de voorschoolse periode en hun leerprestaties op de lange termijn. Het zou mogelijk interessant kunnen zijn daar ook het effect van gastouderopvang bij te betrekken. Ik zou verwachten dat er in de gastouderopvang in grote mate sprake is van pedagogische en didactische partnerschap.

Clarine de Leve is pedagoge en eigenaar van Vyvoj Opleiden.

W: vyvoj.nl, E: c.de.leve@vyvoj.nl

Samen vooruit; Samenwerken met ouders van jonge kinderen in de vve | Tamara Wally | 2016 | CED-groep, Rotterdam.

Op de servicepagina van BBMP W: bbmp.nl/service vindt u een artikel van de hand van Tamara Wally in KIDDO 04 | 2016 over de methode die gebaseerd is op deze publicatie.



Dagelijks contact meer benutten

Ouders en pedagogisch medewerkers spreken elkaar twee keer per dag. Deze momenten zouden vaker en beter benut kunnen worden voor het uitwisselen van ideeën over de opvoeding en de ontwikkeling van een kind. Ouders zien niet wat het kind overdag meemaakt tijdens de opvang. Pedagogisch medewerkers zouden veel meer kunnen vertellen over de dagelijkse activiteiten die ze doen met de kinderen. Vertellen wat er leerzaam was aan een activiteit voor het betreffende kind. Vingerverven bijvoorbeeld is niet alleen leuk maar ook heel leerzaam voor de fijne motoriek, taalontwikkeling (kleuren), numerieke ontwikkeling (tellen, begrippen zoals groot/klein), sociale ontwikkeling (samen plezier maken, wachten op elkaar, delen et cetera). Door uitgebreider inhoudelijk te vertellen over het dagprogramma komen ouders ook op ideeën die ze samen met hun kind thuis kunnen doen. Activiteiten die spelenderwijs aansluiten bij de ontwikkeling van hun kind. Zoals bijvoorbeeld tijdens het lopen naar huis in aansluiting op wat het kind tijdens de opvang heeft beleefd, de treden tellen van de trap, de bloembakken of de geparkeerde fietsen, of onderweg speuren naar alles wat rood is.